

**XI STARPTAUTISKAIS BALTISTU
KONGRESS**

**XI TARPTAUTINIS BALTISTU
KONGRESAS**

**11th INTERNATIONAL
CONGRESS
OF BALTICISTS**

PROGRAMMA

Latvijas Universitāte un
Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts

XI starptautiskā baltistu kongresa
“Baltu valodu pagātne, tagadne un nākotne”
programma
2010. gada 27.–30. septembrī

XI tarptautinio baltistu kongreso
“Baltų kalbų praeitis, dabartis ir ateitis”
programa
2010 m. rugsėjo 27–30 d.

Program
of the 11th International Congress of Balticists
“Past, Present and Future of the Baltic Languages”
September 27–30, 2010

RĪCĪBAS KOMITEJA:

Aleksejs Andronovs (Sanktpēterburga)
Laimute Balode (Rīga/Helsinki)
Ojārs Bušs (Rīga)
Trevors Gārds Fennels (Adelaide)
Ilga Jansone (Rīga)
Andra Kalnača (Rīga)
Ieva Kuplā (Rīga)
Dace Markus (Rīga)
Ranko Matasovičs (Zagreba)
Dangole Mikulēniene (Viļņa)
Anna Stafecka (Rīga)
Bonifacs Stundža (Viļņa)
Agris Timuška (Rīga)
Lembits Vaba (Tampere)
Pēteris Vanags (Rīga/Stokholma)
Andrejs Veisbergs (Rīga)
Bernhards Velhlī (Berne)
Jolanta Zabarskaite (Viļņa)

Logo: Jānis Murovskis
Makets: Gunita Arnava

© Latvijas Universitāte
© Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts

27. septembris

LU Lielajā aulā Raiņa bulvārī 19

9.00–10.30 Dalībnieku reģistrācija
10.30 Atklāšana

Izglītības un zinātnes ministres Tatjanas Koķes uzruna
Latvijas Universitātes rektora Mārča Auziņa uzruna

Muzikāls priekšnesums. RPIVA docētāji Ilona Maļeckā
un Jānis Misiņš. Koncertmeistare Eiženija Zavacka.

PLENĀRSĒDE

LU Lielajā aulā Raiņa bulvārī 19 Vada Ilga Jansone un Pēteris Vanags

11.00–11.30 *Danguolė Mikulėnienė* (Vilnius), *Anna Stafecka* (Rīga)
“Baltu valodu atlants”: latviešu un lietuviešu paralēles
11.30–12.00 *Grasilda Blažienė* (Vilnius). Dēļ latvių ir prūsų
hidronimų atitikmenų
12.00–12.30 *Bernhard Wälchli* (Bern). Is there more structural
variation in Latvian than in other languages?
12.30–13.00 *Sarma Kļaviņa* (Rīga). Jāņa Endzelīna akadēmiskās
biogrāfijas mazzināmas lappuses

13.30–15.00 *Pusdienas*

27. septembris

1. sekcija

TRANSLATOLOĢIJA; STILISTIKA **LU Senāta zālē Raiņa bulvārī 19** **Vada Jānis Sīlis un Gunta Ločmele**

- 15.30–15.50 *Jānis Sīlis* (Ventspils). Latviešu “eiro valodas” attīstība pagātnes, tagadnes un nākotnes tulkojumos
- 15.50–16.10 *Svetlana Polkovņikova* (Daugavpils). Runas verbu atveides individuālās iezīmes Antona Čehova stāstu tulkojumos latviešu valodā
- 16.10–16.30 *Milda Klampe* (Rīga). Bībeles oriģinālteksta transformēšana tulkojumos latviešu valodā
- 16.30–16.50 *Gunta Ločmele* (Rīga). 1920.–1930. gadu reklāmas valodas ietekme uz latviešu valodas attīstību
- 16.50–17.10 *Inguna Skadiņa* (Rīga). Angļu-latviešu statistiskās mašīntulkošanas sistēmas izveide: metodes, resursi un pirmie rezultāti

2. sekcija

ONOMASTIKA UN ETIMOLOĢIJA **LU Mazajā aulā Raiņa bulvārī 19** **Vada Benita Laumane un Jūlija Gurska**

- 15.30–15.50 *Benita Laumane* (Liepāja). Mājvārdi ar *-ait-* (*-aiši-*) Kurzemē un Zemgalē
- 15.50–16.10 *Юлия Гурская* (Минск). Фрагменты языковой картины мира, отраженные в славянской и балтийской антропонимии
- 16.10–16.30 *Daiva Sinkevičiūtė* (Vilnius). Dēl baltu kalbu dvikamieniņu asmenvardžiu kamienu raidos ir kilmēs
- 16.30–16.50 *Ojārs Bušs* (Rīga), *Renāte Siliņa-Piņķe* (Rīga). *Purgailis* – putns, augs vai pārpratums?
- 16.50–17.10 *Asta Leskauskaitė* (Vilnius). “Baltu kalbu atlasas”: retesnių kraujažolės pavadinimų motyvacija

27. septembris

3. sekcija

FONĒTIKA

**LU Profesoru kluba telpā Raiņa bulvārī 19
Vada Bonifacs Stundža un Juris Grigorjevs**

- 15.30–15.50 *Bonifacas Stundžia* (Vilnius). Darinių afiksų prozodinė dominacija morfonologijos ir žodžių darybos požiūriu
- 15.50–16.10 *Ilze Auziņa* (Rīga). Zilbju robeža vārdos, kur priedēkļa un saknes sadūrā ir divi vokāļi
- 16.10–16.30 *Anna Daugaviete* (Sanktpēterburga). Baltu valodu garo zilbju klasifikācija
- 16.30–16.50 *Juris Grigorjevs* (Rīga). Patskaņu [ī], [ā] un [ū] kvalitātes salīdzinājums runā un dziedot
- 16.50–17.10 *Inese Indričāne* (Rīga). Latviešu valodas nebalsīgo troksneņu akustiskie raksturlielumi

4. sekcija

DIALEKTOLOĢIJA

**LU Muzeja zālē Raiņa bulvārī 19
Vada Dace Markus un Dangole Mikulēniene**

- 15.30–15.50 *Danguolė Mikulėnienė* (Vilnius). Geolingvistiniai leksikos tyrimai Lietuvoje ir jų atspindžiai “Baltų kalbų atlase”
- 15.50–16.10 *Anna Stafecka* (Rīga). Izlokšņu leksikas ģeolingvistiskie pētījumi Latvijā – ceļā uz “Baltu valodu atlantu”
- 16.10–16.30 *Violeta Meiliūnaitė* (Vilnius). Nuo lietuvių kalbos prie baltų kalbų atlaso: dėl medžiagos atrankos ir pateikimo
- 16.30–16.50 *Dace Markus* (Rīga). Augšzemnieku dialekts Ziemeļaustrumvidzemē (t.s. Malēnijā)
- 16.50–17.10 *Vilma Šaudiņa* (Daugavpils). Valodu kontakti Latvijas perifērajās izloksnēs

28. septembris

5. sekcija

ONOMASTIKA UN ETIMOLOĢIJA LU Muzeja zālē Raiņa bulvārī 19 Vada Laimute Balode un Ilga Jansone

- 10.00–10.20 *Laimute Balode* (Rīga/Helsinki). Metaforiskie hidronīmi Latvijā
- 10.20–10.40 *Ilze Štrausa* (Rīga). Ukru pagasta vietvārdi un to avoti
- 10.40–11.00 *Ilga Jansone* (Rīga). Uzvārdi Ērgemes evaņģēliski luteriskajā draudzē (1819–1906)
- 11.00–11.20 *Pauls Balodis* (Rīga). Uzvārdi ar fiziogēogrāfiskas (paaugstināta reljefa) semantikas etimonu
- 11.20–11.50 *Kafijas pauze*
- 11.50–12.10 *Inese Zuģicka* (Daugavpils). Deonomastiskās iesaukas Centrāllatgalē
- 12.10–12.30 *Галина Путкевич* (Дaugавпилс). Неофициальные варианты личных имён на социальном портале DRAUGIEM.LV
- 12.30–12.50 *Baiba Bankava* (Rīga). Eponīmika – aktualitāte latviešu valodniecībā
- 12.50–14.20 *Pusdienas*

Vada Asta Leskauskaite un Agris Timuška

- 14.20–14.40 *Saulius Ambrasas* (Vilnius), *Asta Leskauskaitė* (Vilnius). Kankorėžių pavadinimai arealinės lingvistikos ir etimologijos požiūriu
- 14.40–15.00 *Agris Timuška* (Rīga). Koka nosaukumi baltu un citu Eiropas tautu valodās: ģeolingvistisks komentārs
- 15.00–15.20 *Kazimieras Garšva* (Vilnius). Lietuviškos kilmės vardynas tarp Daugpilio, Drujos ir Rėzeknės
- 15.20–15.50 *Kafijas pauze*
- 15.50–16.10 *Nijolė Laurinkienė* (Vilnius). Žemės deivės (*Žemynos*, *Zemes mātes*) kulto paplitimas baltų gyventojē teritorijōje
- 16.10–16.30 *Rolandas Kregždys* (Vilnius). Motiejāus Strijkovskio veikale “Kronika Polska, Litewska, Źmōdzka i wszystkiej Rusi” paminēto teonimo *Chaurirari* kilmē, dievybēs funkcijōs

28. septembris

6. sekcija

FONĒTIKA; SEMANTIKA

LU Mazajā aulā Raiņa bulvārī 19

Vada Genovaitė Kačiuškiene un Zaiga Ikere

- 10.00–10.20 *Genovaitė Kačiuškiene* (Šiauliai). Fonetinių ir tarminių ypatybių atspindžiai “Sakytinės lietuvių kalbos tekstyne”
- 10.20–10.40 *Vytautas Rinkevičius* (Vilnius). Dėl prūsų kalbos priesaginių vardažodžių kirčiavimo raidos
- 10.40–11.00 *Maija Brēde* (Rīga). Stylistic variation as manifest in intonation styles
- 11.00–11.20 *Ieva Kuplā* (Rīga). Verba *krist* daudznozīmība latviešu valodā
- 11.20–11.50 *Kafija pauze*
- 11.50–12.10 *Zaiga Ikere* (Daugavpils). Nozīmes denotatīvā un konotatīvā aspekta teorētiskās interpretācijas un attīstība
- 12.10–12.30 *Daina Nītiņa* (Rīga). Vietniekvārdu semantika: *šis* un *tas*, un *viņš*
- 12.30–12.50 *Данута Рошко* (Варшава), *Роман Рошко* (Варшава). Значения гипотетичности в литовском и польском языках
- 12.50–14.20 *Pusdienas*

FRAZEOLĢIJA; LEKSIKOĢIJA

Vada Brigita Bušmane un Regīna Kvašīte

- 14.20–14.40 *Brigita Bušmane* (Rīga). Salīdzinājumi ar dzīvnieku nosaukumiem Stendes izloksnē
- 14.40–15.00 *Regina Kvašytė* (Šiauliai), *Kazimieras Župerka* (Šiauliai). *Ašara* lietuvių ir latvių frazeologijoje
- 15.00–15.20 *Elga Skrūzmane* (Rīga). Georga Manceļa *sirds* frazeoloģismi un to īpatnības “Postillā”
- 15.20–15.50 *Kafijas pauze*
- 15.50–16.10 *Ilga Migla* (Rīga). Daba – frazeoloģisko salīdzinājumu komponents
- 16.10–16.30 *Anitra Roze* (Rīga). *Balts* un *melns*: pretstati latviešu valodā

28. septembris

7. sekcija

SOCIOLINGVISTIKA

LU Senāta zālē Raiņa bulvārī 19

Vada Giedre Čepaitiene un Lidija Leikuma

- 10.00–10.20 *Giedrē Čepaitienē* (Šiauliai). Pragmatiniai tyrimai: medžiagos rinkimo problemas
- 10.20–10.40 *Dite Liepa* (Rīga). Latvijas preses valodas sociolingvistisks raksturojums
- 10.40–11.00 *Vineta Poriņa* (Rīga). Divvalodības dinamika mūsdienu Latvijā
- 11.00–11.20 *Gunta Kļava* (Rīga), *Kristīne Motivāne* (Rīga). Valsts valodas loma migrācijas politikā Latvijā
- 11.20–11.50 *Kafijas pauze*
- 11.50–12.10 *Sanīta Lazdiņa* (Rēzekne/Greifsvalde), *Ilga Šuplinska* (Rēzekne). Valodas Austrumlatvijā: evolūcijas vai erozijas procesi?
- 12.10–12.30 *Lidija Leikuma* (Rīga). Latvieši un latgalieši: daži jautājuma etnolingvistiskie aspekti
- 12.30–12.50 *Dace Strelēvica-Ošiņa* (Rīga). Valodas pareizība Latvijā: preskriptīvisma loma latviešu valodas un lingvistiskās domas attīstībā
- 12.50–14.20 *Pusdienas*

LEKSIKOGRĀFIJA

Vada Andrejs Veisbergs un Mihals Škrabals

- 14.20–14.40 *Andrejs Veisbergs* (Rīga). Lithuanian and Latvian lexicography compared (a diachronic study)
- 14.40–15.00 *Eduards Cauna* (Rīga). Korpuslingvistikas iespējas latviešu leksikogrāfijā
- 15.00–15.20 *Mihals Škrabals* (Prāga). Topošā latviešu-čehu vārdnīca – tilts starp tradicionālajām un modernajām leksikogrāfiskajām metodēm
- 15.20–15.50 *Kafijas pauze*
- 15.50–16.10 *Ieva Zuicena* (Rīga). “Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca”: pagātne, tagadne, nākotne
- 16.10–16.30 *Maija Baltiņa* (Ventspils), *Daina Vucāne* (Ventspils). Autorteksts kā nacionālā korpusa un rakstnieka valodas vārdnīcas resurss

28. septembris

8. sekcija

MORFOLOGIJA

**LU Profesoru kluba telpā Raiņa bulvārī 19
Vada Andra Kalnača un Jurgis Pakeris**

- 10.00–10.20 *Andra Kalnača* (Rīga). Atstāstījuma izteiksme un modalitāte
- 10.20–10.40 *Daniel Petit* (Paris). On presentative particles in the Baltic languages
- 10.40–11.00 *Jurgis Pakerys* (Vilnius). Lietuvių kalbos daiktavardiniai veiksmažodžiai ir jų priesagų darybiškėjimas
- 11.00–11.20 *Norbert Ostrowski* (Poznań). Senosios lietuvių kalbos formos su postpozicija *-jau*
- 11.20–11.50 *Kafijas pauze*
- 11.50–12.10 *Valentīna Skujiņa* (Rīga). Konversija un vārdšķiru robežkritēriji
- 12.10–12.30 *Auksė Razanovaitė* (Vilnius). Apie atoninę participinio įvardžio formą *te* ‘tave’
- 12.30–12.50 *Miguel Villanueva Svensson* (Kaunas). On the reconstruction of verbs with second stem in Baltic and Balto-Slavic
- 12.50–14.20 *Pusdienas*

Vada Egle Žilinskaite un Inta Urbanoviča

- 14.20–14.40 *Inta Urbanoviča* (Rīga). Prefiksālie un sufiksālie paronīmi: kontrastīvais aspekts
- 14.40–15.00 *Eglė Žilinskaitė* (Vilnius). Aliatyvo reikšmės ir vartosena Daukšos “Postilėje”
- 15.00–15.20 *Silvia Piccini* (Pisa). Non-canonical objects in Lithuanian and Latvian
- 15.20–15.50 *Kafijas pauze*
- 15.50–16.10 *Anrī Menanto* (Parīze). Cik skaitļu ir latviešu valodā?
- 16.10–16.30 *Irita Saukāne* (Daugavpils). Okazionāli darinājumi dažos Latvijas radio un televīzijas raidījumos

29. septembris

9. sekcija

ONOMASTIKA UN ETIMOLOĢIJA; LEKSIKOLOĢIJA; BALTU VALODU VĒSTURE

LU Muzeja zālē Raiņa bulvārī 19

Vada Pēteris Vanags un Giedrjus Subačus

- 10.00–10.20 *Igors Koškins* (Rīga). Par dažiem vēsturiskajiem slāvismiem latviešu valodā (latv. *soģis*)
- 10.20–10.40 *Pēteris Vanags* (Rīga/Stokholma). Senkrievu valodas ietekme agrīnajā latviešu kristīgajā diskursā
- 10.40–11.00 *Birutė Jasiūnaitė* (Vilnius). Velnio pavadinimai pagal gyvenamą vietą lietuvių tarmėse ir tautosakoje
- 11.00–11.20 *Dalia Kiseliūnaitė* (Klaipėda). Kuršių nerijos kuršininkų leksika: žodžiai, reiškiantys duoną ir duonos kepimą
- 11.20–11.50 *Kafijas pauze*
- 11.50–12.10 *Giedrius Subačius* (Čikāga/Vilnius). Seniausios lietuviškos glosos (1520–1540)
- 12.10–12.30 *Anna Helene Feulner* (Berlin). Neues zu altlitauischen Sprachdenkmälern
- 12.30–12.50 *Alydas Butkus* (Kaunas). Viduramžių kronikos apie Lietuvos aristokratijos kalbā
- 12.50–14.20 *Pusdienas*

VALODAS POLITIKA UN PEDAGOGIJA; BALTU VALODNIECĪBAS VĒSTURE

Vada Jānis Valdmanis un Pāvels Štolls

- 14.20–14.40 *Jānis Valdmanis* (Rīga). Valsts valodas pārvaldības iestāžu ieguldījums valodas politikas īstenošanā
- 14.40–15.00 *Pāvels Štolls* (Prāga). Baltu valodas Čehijā
- 15.00–15.20 *Daiva Puškoriutė* (Kaunas). Lietuviai ir latviai tarpusavyje gali bendrauti be trečiosios kalbos
- 15.20–15.50 *Kafijas pauze*
- 15.50–16.10 *Ilona Dzene* (Rīga). Valodas jautājumi Latgalē Franča Trasuna skatījumā
- 16.10–16.30 *Normunds Dzintars* (Liepāja). Salīdzināmi vēsturiskās valodniecības atzinumi latviešu valodas mācību grāmatās no 20. gadsimta sākuma līdz 50. gadiem
- 17.00 Latvijas Universitātes rektora Mārča Auziņa pieņemšana

29. septembris

10. sekcija

SINTAKSE

LU Mazajā aulā Raiņa bulvārī 19

Vada Ieva Ozola un Artūrs Judžentis

10.00–10.20 *Ieva Ozola* (Liepāja). Laika apstākļi Lejaskurzemes izloksnēs

10.20–10.40 *Nicole Nau* (Poznań). Coordinating conjunction, connective particle and focus particle: on the functions of Latgalian *i* and *a* in fairy tales

10.40–11.00 *Artūrs Judžentis* (Vilnius). Atributīvie daļiņi ir pažymimieji sakīnii senojoje lietuvīu kalboje

11.00–11.20 *Ilze Lokmane* (Rīga). Parālēli teikuma locekļi sintaktisko sakaru aspektā

11.20–11.50 *Kafijas pauze*

11.50–12.10 *Ilja Seržant* (Vilnius/Bergen). Canonical versus non-canonical argument realization patterns and Haspelmath's *Behaviour-before-Coding principle*

12.10–12.30 *Liene Kalviša* (Rīga). Iespraudumi – informācijas avota marķētāji latviešu valodā

12.30–12.50 *Jūratē Pajēdienē* (Vilnius). Prijungiamieji jungtukiniai laiko ribos sakīnii senojoje lietuvīu kalboje

12.50–14.20 *Pusdienas*

Vada Linda Lauze

14.20–14.40 *Linda Lauze* (Liepāja). Novēlējumu sintaktiskie varianti mutvārdu saziņā

14.40–15.00 *Loreta Vaičiulytė-Semėnienė* (Vilnius). Konstruktīvu su būdamas semantika ir morfosintaksinēs raiškos polinkiai

15.00–15.20 *Līga Vogina* (Rīga). Darītāja un izjutēja lomas robežošanās latviešu valodā

17.00 Latvijas Universitātes rektora Mārča Auziņa pieņemšana

29. septembris

11. sekcija

DATORLINGVISTIKA; KORPUSLINGVISTIKA; VISPĀRĪGĀ LINGVISTIKA

LU Senāta zālē Raiņa bulvārī 19

Vada Gunta Nešpore un Gertrūda Naktiniene

- 10.00–10.20 *Pietro Umberto Dini* (Pisa), *Jolanta Gelumbeckaitė* (Frankfurt am Main), *Mindaugas Šinkūnas* (Vilnius), *Vytautas Zinkevičius* (Vilnius). Senosios lietuvių kalbos anotuotas referencinis korpusas (*SenLiKo*). Diachroninio lietuvių kalbos korpuso iniciatyva
- 10.20–10.40 *Maija Baltiņa* (Ventspils). Valoda un kultūrteksts Latvijas kultūras kanonā
- 10.40–11.00 *Gertrūda Naktinienė* (Vilnius), *Zita Šimėnaitė* (Vilnius). “Lietuvių kalbos žodynas” ir jo elektroniniai variantai
- 11.00–11.20 *Jolanta Zabarskaitė* (Vilnius). Lietuvių kalbos ištiktukų žodyno rengimo principai
- 11.20–11.50 *Kafijas pauze*
- 11.50–12.10 *Gunta Nešpore* (Rīga), *Baiba Saulīte* (Rīga). Vietniekvārdu gramatiskās kategorijas latviešu valodas automatizētas analīzes rīkā
- 12.10–12.30 *Kristīne Levāne-Petrova* (Rīga). Tekstu atlases kritēriji mūsdienu latviešu valodas tekstu korpusā
- 12.50–14.20 *Pusdienas*
-
- 17.00 Latvijas Universitātes rektora Mārča Auziņa pieņemšana

29. septembris

12. sekcija

TERMINOLOĢIJA; LESIKAS VĒSTURE

LU Profesoru kluba telpā Raiņa bulvārī 19

Vada Māris Baltiņš un Anna Vulāne

- 10.00–10.20 *Māris Baltiņš* (Rīga). Terminoloģijas attīstība latviešu valodā līdz 1918. gadam nācījas izveides kontekstā
- 10.20–10.40 *Anna Vulāne* (Rīga). Morfoloģijas termini latgaliešu gramatikās 20. gs. sākumā
- 10.40–11.00 *Iveta Pūtele* (Rīga). Profesiņu nosaukumi plašsaziņas līdzekļos
- 11.00–11.20 *Ilze Oļehnoviča* (Daugavpils). Phraseological terminology in Latvian and English linguistics
- 11.20–11.50 *Kafijas pauze*
- 11.50–12.10 *Anīta Butāne* (Rīga). Pašcīlmes un aizgūti vārdi muzikoloģijas terminoloģijā
- 12.10–12.30 *Linda Kurmiņa* (Rīga). Augu nosaukumu darināšanas īpatnības Jāņa Ilstera publikācijās
- 12.30–12.50 *Kristina Rutkovska* (Vilnius), *Zofia Sawaniewska-Mochowa* (Varšuva). Lietuvių kalbos skoliniai buvusios LDK šiaurinio regiono lenkų kalboje (gramatinis, semantinis ir etnolingvistinis aspektas)
- 12.50–14.20 *Pusdienas*

Vada Juris Baldunčiks

- 14.20–14.40 *Juris Baldunčiks* (Ventspils). Latvian names for ‘Peat’: a historical survey
- 14.40–15.00 *Kornēlija Pokrotiece* (Rīga). Grēki un parādi. – Pamest vai piedot? (Ieskats 16.–18. gs. tēvreizēs tekstos)
- 15.00–15.20 *Eglē Bukantytė* (Erlangen/Klaipėda). Apie vakarų žemaičių tarmės germanizmus
- 17.00 Latvijas Universitātes rektora Mārča Auziņa pieņemšana

30. septembris

PLENĀRSĒDE
LU Lielajā aulā Raiņa bulvārī 19
Vada Anna Stafecka un Giedrjus Subačus

- 11.00–11.30 *Ina Druviete* (Rīga). Baltu valodas mūsdienās: latviešu un lietuviešu valodas situācijas komparatīva analīze
- 11.30–12.00 *Pietro Umberto Dini* (Pisa). Zur vergleichend-kontrastiven Analyse der baltischen Fassungen von Luthers “Kleinem Katechismus”: *schlecht Wasser* und der morphologische Status von apr. 6120 *ains*
- 12.00–12.30 *Alma Ragauskaitė* (Vilnius). Istorinių etninių vietovardžių duomenų bazė
- 12.30–13.00 *Christiane Schiller* (Berlin). Sprache oder Dialekt? Zum Status des Nehrungskurischen
- 13.00–13.15 Kongresa noslēgums
- 14.15–20.00 Ekskursija uz Rundāles pili